

והי"א בר רב אמר: "יש אם למקרא", שהעיקר הוא לפי הקריאה, ולכן "מצוות" קרינן [בחול"ם], בלשון רבים, שדוקא בחתיכה אחת משתי חתיכות [היינו שיש לפניו שתי חתיכות של ספק, שמצווה שלא לאוכלן. רבינו גרשום].

איתיביה רב הונא לרב אסי. ואמרי לה: איתיביה חי"א בר רב לרב אסי:

תנן בסיפא דמתניתין: **חלב ושומן לפניו, ואכל אחת מהן! מאי לאו, מרסיפא מיירי בשתי חתיכות, רישא נמי איירי בשתי חתיכות דוקא, וקשיא לרב אסי!?**

אמר להו רב: לא תיזלו בתר איפכא! אל

ואח"כ נודע לו שאחת משתי החתיכות היתה של חלב הוא חייב באשם תלוי, אבל בחתיכה אחת, פטור מקרבן⁽⁵⁾.

ומבארין: **במאי קמיפלגי?**

רב אסי סבר: "יש אם למסורת". והיינו כשיש שינוי במקרא בין צורת כתיבת האותיות של מילה מסוימת לבין צורת קריאתה, העיקר הוא כמשמעות הכתיבה. ובפרשת אשם תלוי כתיב "ועשתה אחת מכל מצות ה' אשר לא תעשנה ולא ידע". וכיון שהעיקר לפי הכתיבה, והרי "מצוות" כתיב בו"ו אחד, שהוא לשון יחיד, הרי הוא חייב אפילו אם היתה חתיכה אחת בלבד לפניו.

הגדולה היא של איסור, אזי ההיתר המועט בטל הוא ברוב האיסור ונעשה איסור כמותו. ולכן, בין אם אכל את החתיכה הגדולה בין אם אכל את הקטנה, יש לחייבו באשם תלוי, שכאשר אכל את הגדולה, ודאי לא יתכן כלל אצלה הנידון של ביטול ברוב, שהרי היא לעולם נשארת בדינה הראשון. וכשאכל את הקטנה גם כן יש כאן ספק: האם דין איסור עליה, מפני שהגדולה היא של איסור, ונתבטלה היא אצלה, וכנ"ל. או שמא דין היתר עליה, מפני שהגדולה היא של היתר, והיא נתבטלה ונעשית גם כן כמותה.

והקהלות יעקב הוסיף לבאר, שאמנם באופן זה, אין כאן באמת חתיכה משתי חתיכות, שהרי יש רק שתי אפשרויות לפנינו, דהיינו, או שהכל היתר, אם הגדולה של היתר, או שהכל איסור, אם הגדולה של איסור, אלא מאחר שתחילת הנידון נוצר מכח חתיכת איסור שודאי נשתרבה בתערובת זו, על כן נקרא דבר זה גם כן "איקבע איסורא". ולפי זה, לדברי האומר משום "מצוות", לא יתכן דין חתיכה משתי חתיכות

5. **בתשובות הרשב"א** [ערב-רעג] הקשה לו **חכם אחד**, איך יתחייב אשם תלוי באופן ששתי החתיכות לא היו שוות, ואכל את החתיכה הקטנה? והרי כיון שלא ניכר כאן מהי החתיכה האסורה ומהי המותרת, נחשב הדבר כתערובת של איסור בהיתר, ואז גם אם נניח שהחתיכה הקטנה היא האסורה, הרי בטל מיעוט האיסור ברוב ההיתר.

ותירץ **הרשב"א**, מאחר ויש כאן ספק מה היא החתיכה האסורה ומה היא החתיכה המותרת, הרי יתכן שהחתיכה הגדולה היא של האיסור, ולכן הוא חייב באשם תלוי.

והגרע"ק איגר [יו"ד קה ט] הבין בדבריו, שלא יתכן כלל היתר של ביטול ברוב כאשר יש ספק בעיקר הדבר, אם הרוב הוא איסור או היתר.

אבל **הפרי מגדים** [פתיחה תערובות א א] מפרש בדעת הרשב"א בענין אחר, שבאמת אילו החתיכה הגדולה היא של היתר, אזי האיסור המועט בטל בה. אלא, כמו שהאיסור בטל ברוב ההיתר, הוא הדין גם כן להיפך, שאילו החתיכה